

*Notulen van de
Buitengewone Algemene Vergadering der Aandeelhouders*

*Gehouden op zaterdag 17 juni 2023, om 10u00,
Koninklijke Bibliotheek (Panoramazaal), Kunstberg 28 – 1000 Brussel*

---

1. Verwelkoming

Voorzitter Patrick Develtere opent de vergadering om 10:00 uur. Hij verwelkomt de aanwezigen.

De voorzitter overloopt de agenda zoals deze ook werd aangekondigd in de uitnodiging:

Introductie & verwelkoming

Samenstelling van het bureau & aanwezigheidsquorum

Overzicht 2022

- AV: Werkingsverslag
- AV: Toelichting jaarrekening
- AV: Verslag van de commissaris
- AV: Vragen & bespreking

Beslissingen Hefboom cv

- AV: Goedkeuring van de jaarrekening 2022
- AV: Resultaatsbestemming 2022: 0,50%
- AV: Kwijting aan de bestuurders
- AV: Kwijting aan de commissaris-revisor
- BAV: Statutenwijziging, intern reglement en volmachten voor uitvoering

Vooruitblik 2023

- Prioriteiten 2023
- Fondsenwerving: uw mening telt!

Vervolgens wordt overgegaan tot de samenstelling van het bureau:

- voorzitter: Patrick Develtere
- secretaris: John Vanwysberghe
- stemopnemers: Wald Janssens en Bruno Tordeur

De voorzitter stelt vast:

Bijeenroeping en stukken

- dat de vergadering werd samengeroepen conform wet, statuten en huishoudelijk reglement;
- dat alle vereiste documenten aan de aandeelhouders zijn bezorgd, te weten:

- De bijeenroeping gebeurde per email en gewone brief op 1 juni 2023, en bevatte volgende bijlagen/links naar webformulieren:
  - Inschrijf-, volmacht- en stemformulier alsook fiscaal attest boekjaar 2021
  - programma en agenda
  - lijst van de kandidaat-bestuurders voor de Raad van Bestuur

- wegbeschrijving
- Verwijzing naar de online documentatie* via de website: Het ontwerp van officiële jaarrekening Hefboom cv, het verslag van de commissaris en het bestuursverslag over 2022 en voorstel statutenwijziging & bijzonder verslag RvB en voorstel wijziging intern reglement alsook de nodige praktische informatie werden via de website ter beschikking gesteld. Aandeelhouders konden op verzoek de documenten ook op papier ontvangen via de post.

Aanwezigheid en quorum

De voorzitter stelt vast en de vergadering bevestigt:

- Er is voor de buitengewone vergadering een aanwezigheidsquorum vereist van 50% +1 van de aandelen vertegenwoordigd of aanwezig.
- Hieruit blijkt dat er 25 aandeelhouders deelnemen aan de vergadering. Er worden ook een aantal aandeelhouders vertegenwoordigd via volmacht. Zo zijn 78.244,35 stemgerechtigde aandelen aanwezig of vertegenwoordigd, goed voor 31,93 % van de kapitaals aandelen.
- De aanwezigheidslijst werd ondertekend door alle aanwezigen
- De aanwezigheidslijst en de lijst van de volmachten worden aan dit verslag gehecht.
- Enkele niet-stemgerechtigde genodigden, en personeelsleden nemen eveneens deel aan de vergadering.

Vaststelling aanwezigheidsquorum

Overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen en verenigingen kan de algemene vergadering voor wat betreft de voorstellen tot besluit onder punten 1 tot en met 3 slechts op geldige wijze beraadslagen en besluiten, indien de aanwezige of vertegenwoordigde vennoten ten minste de helft van het totale aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigen.

Voor de voorstellen tot besluit onder de punten 4 tot en met 6 geldt geen aanwezigheidsquorum.

Overeenkomstig artikel 27 van de statuten kan elke vennoot zich enkel laten vertegenwoordigen door een andere vennoot met stemrecht en kan een aandeelhouder slechts één andere aandeelhouder vertegenwoordigen.

Het bureau heeft vastgesteld dat uit de aanwezigheidslijst blijkt dat 25 vennoten (waarvan 18 vennoten van soort A en 19 vennoten van soort B, 11 vennoten hebben beide soorten aandelen) op een totaal van 1150 vennoten (waarvan 984 vennoten van soort A en 631 vennoten van soort B) aanwezig of vertegenwoordigd zijn.

Zij die deelnemen aan de vergadering vertegenwoordigen niet de helft van het totale aantal uitgegeven aandelen op de datum van de oproepingen en bijgevolg kan de vergadering niet geldig beraadslagen over de voorstellen tot besluit.

De voorzitter kondigt aan dat een tweede buitengewone algemene vergadering met dezelfde agenda op 6 november **om 17 uur** te Cellebroerstraat 16B, 1000 Brussel, zal worden gehouden. Deze tweede buitengewone algemene vergadering zal op geldige wijze kunnen beraadslagen en besluiten over de voorstellen tot besluit ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde vennoten.

Deze uiteenzetting wordt nagegaan en juist bevonden door de vergadering; deze erkent dat ze geldig samengesteld is maar niet bevoegd is om over de punten op de agenda te beraadslagen.

Stembeperving

De voorzitter licht eveneens de stembeperving voor erkende coöperatieve vennootschappen toe: Luidens artikel 25 van de statuten mag "*het aantal uitgebrachte stemmen (...) persoonlijk en als lasthebber (...) niet meer bedragen dan één tiende van de aan de vertegenwoordigde aandelen verleende stemmen.*"

Bijgevolg kan de vergadering geldig beraadslagen en beslissen over de punten, vermeld op de agenda.

---

2. Bespreking van de werking gedurende het voorbije boekjaar

- **Jaarverslag**

John Vanwysberghe, directeur en dagelijks bestuurder, stelt het bestuursverslag 2022 voor, zoals het aan de aandeelhouders werd bezorgd.

Er wordt stil gestaan bij de missie – visie en waarden van Hefboom, alsook bij de strategische doelstellingen waar in 2022 naartoe werd gewerkt bij de diverse divisies. Alsook worden er enkele filmpjes van klanten getoond.

In 2022 normaliseerde onze werking zich langzamerhand, nadat we in 2020 en begin 2021 de gevolgen van de covid-19 pandemie moesten ondergaan. Alsook de gevolgen oorlog in Oekraïne: stijgende energieprijzen & inflatie, stokkende economie. Daarnaast stijgt de financieringskost voor organisaties.

Hefboom kon op verschillende vlakken mooie resultaten voorleggen:

- **Consultancy:** moeilijk jaar met langdurige ziekte 2 senior consultants van 4. Grote projecten afgewerkt.
- **Financiering:** stevige groei voor reguliere kredieten, cultuurkredieten weer naar normale werking & microkredieten toenemend & geconsolideerd rendabel door recuperaties boven verwachting.
- **Dienstverlening cv's:** consolidatie van de groei & voorbereiding nieuwe werkingen (Coopkracht/DAR vzw's & energiegemeenschappen)
- **Personeel:** bezetting & -retentie vormde een bezorgdheid

Hefboom telt momenteel 1.124 aandeelhouders, waarvan 81% particulieren en 19% institutionelen. Zij stellen samen ca. 12,236 mio. € aan kapitaal ter beschikking. Het quasi-eigen-vermogen (incl. achtergestelde leningen) bedraagt op die manier 16,725 mio €.

Het aandeelhouderskapitaal nam af met 91.473 € tegenover het voorgaande jaar. Helaas namen een aantal aandeelhouders kapitaal terug of traden uit als aandeelhouder. Soms was dat het gevolg van overlijden.

Naast het aandeelhouderskapitaal stellen een aantal aandeelhouders ons ook via achtergestelde en gewone leningen middelen ter beschikking. In 2022 namen de achtergestelde leningen af met 2.659.075 EUR en namen de gewone leningen van bevriende organisaties af met 6,57 mio. EUR af.

Zo beschikten we eind 2022 over 21.465.327 EUR aan middelen uit kapitaal en leningen die we konden inzetten voor onze werking.

John staat ook stil bij andere middelen die Hefboom samen met het aandeelhouderskapitaal kan inzetten voor de kredietverstrekking:

- Reserves en overgedragen resultaten
- Middelen uit het vroegere Kringloopfonds (uitdovend)
- Middelen uit het SIFO
- Cofinanciering cultuurkredieten door Vlaamse overheid
- Andere (rekening-courant –...)

Verder beschikken we nog over mogelijkheden tot co-financiering en straight-loan via bancaire partners.

De uitstaande middelen in kredietverstrekking bedroegen bij het afsluiten van het boekjaar 2022 in totaal 31.568.836,- €, waaronder:

- Participaties (1,7 mio)
- Achtergestelde leningen (1,1 mio)
- Investeringskredieten (17,2 mio)
- Bedrijfskapitaalkredieten (1,8 mio)

- Overbruggingskredieten (2,1 mio)
- Impulskredieten (1,35 mio)
- Cultuurkredieten (6 mio)

Deze cijfers hebben betrekking op 530 verschillende kredietdossiers, een groei met 123 dossiers t.o.v. 2021. We zagen vooral de overbruggingskredieten in aantal en globaal volume toenemen.

John Vanwynsberghe licht kort de werking van de **kredietdienst** in 2022 toe:

In 2022 werden 183 financieringsdossiers goedgekeurd tegenover 38 in 2021, dit ging over:

- Voor 35 klanten kenden we kredieten toe voor sociale en duurzame projecten dit voor een totaal van 9.318.900 euro
- We realiseerden voor 26 cultuurkredieten, dit voor kunstenaars en culturele organisaties voor een totaal van 1.550.000 euro
- Daarnaast werden ook 61 renteloze kunstleningen toegekend.
- Tot slot waren er ook 61 goedgekeurde impulskredieten dit voor een totaal van 1.011.450 euro

Vervolgens licht Tom Wouters de werking van **consultancy** in 2022 toe:

Ondanks beperkte bezetting door ziekte en de economische onzekerheid konden enkele grote opdrachten gerealiseerd worden:

- Start Soon (WSE)
- Activate Together (WSE)
- AMIF Vierde pijler: inburgering
- Ondersteuning eerstelijnszones (i.s.m. VIVEL)

Daarnaast wordt er gewerkt aan de realisatie van de meerjarenstrategie: Inzet op samenwerking met partners & freelancers. Zo is er een team van freelancers opgestart en zetten we ook in op partnerschappen om gezamenlijke initiatieven uit te werken. De focus op sociaal ondernemerschap & duurzaamheid wordt verder gelegd. En opleidingstrajecten & open aanbod worden aangeboden.

John Vanwynsberghe geeft ook toelichting bij de werking van onze **dienstverlening** aan coöperaties. In 2022 ondersteunden we 13 coöperatieve klanten voor hun aandeelhoudersmanagement, ondersteuning van de Raden van Bestuur en Algemene vergaderingen. Eind 2022 ondersteunden we zo het aandeelhoudersbeheer voor 33.000 aandeelhouders, wat opnieuw een groei betekent met 4% tegenover 2021.

De grote klanten in onze portefeuille (hoofdzakelijk energiecoöperaties) zorgen ervoor dat we een voldoende brede basis hebben en ook ruimte kunnen maken om kleine startende coöperaties te ondersteunen.

We bieden ondersteuning op vlak van administratie (aandeelhoudersregister), maar eveneens bij de dagelijkse werking van de coöperaties (RvB, AV, ...), de organisatie van aandeelhoudersactiviteiten die na de pandemie terug volop worden georganiseerd, communicatie naar aandeelhouders en belangenverdediging. Ook bereiden we de overname van het DAR voor.

Onze dienstverlening ondersteunt ook vzw's en organisaties bij de organisatie van projectwerking en beheer van projectfondsen. Dit gebeurt o.a. door de screening van de projecten en de administratieve afhandeling van de betalingen, fiscale attesten, edm.

---

3. Voorstelling, bespreking en goedkeuring van de jaarrekening

---

Jaarrekening

Danny De Mul, financieel verantwoordelijke, geeft toelichting m.b.t. de jaarrekening 2022 van cv Hefboom:

De officiële jaarrekening m.b.t. 2022 werd aan de ingeschrevenen ter beschikking gesteld via de website.

A.d.h.v. enkele slides wordt een aantal kerncijfers toegelicht.

Het boekjaar wordt afgesloten met een winst van 93.166 € en een balanstotaal van 36.807.568 €.

Er wordt toelichting gegeven bij enkele belangrijke rubrieken in de resultatenrekening:

- **Bedrijfsopbrengsten:** dossierkosten en vergoeding voor de werking m.b.t. cultuurkredieten en impuls kredieten. We stellen een lichte daling vast t.o.v. 2021. De dossierkosten en vergoedingen voor beheer van kredieten voor derden maakten een gelijkaardige evolutie t.o.v. 2021, o.a. zien we een “normale” werking binnen de herstel-cultuurkredieten. Pas op het einde van het jaar zien we een toename in de inkomsten.
- **Financiële opbrengsten (682.122 €):** globaal = opnieuw een zeer lichte daling. De belangrijkste groep: 56% wordt gevormd door opbrengsten uit investeringskredieten. Verder ook belangrijk: achtergestelde leningen en bedrijfskapitaalkredieten/onroerend goed. Binnen de participaties in 2022 zien we hogere dividenden en er is ook een extra dividend voor Triodos.
- **Niet-recurrente opbrengsten** is er een terugname waardevermindering dit f.v.a collectief coop.
- **Bedrijfskosten:**
  - Daling in diensten en diverse goederen door daling huisvesting-, onderhoud en ICT kosten cv en daling honoraria externen t.o.v. 2021.
  - Bezoldigingen & soc. lasten: -1 VTE bij cultuurkredieten, ziekte bij boekhouding en vertraging bij vervanging medewerker kredieten zorgt voor daling op deze post.
  - Waardeverminderingen (442.808 €): cultuurkredieten 300K en impuls +-145K.
- **Financiële kosten = cofinanciering – achtergestelde leningen & waarborgkosten:** cofinancieringskost daalt t.o.v. 2021 opnieuw door minder dossiers met SIFO en latere opnames van de middelen. Ook het kringloopfonds is uitdovend. De kosten voor (achtergestelde en andere) leningen dalen licht door heronderhandeling van rentevoeten.

De evolutie van het eigen vermogen en de eigen middelen + cofinanciering wordt toegelicht:

- **Ons eigen vermogen** nam in 2022 af met 77.707 €.
De afname van ons kapitaal (“inbreng”) vertegenwoordigt hierin ongeveer het volledige bedrag.

De lange-termijnvorderingen (hoofdzakelijk bestaande uit kredieten) lagen eind 2022 ca. 1,25 mio EUR lager dan eind 2021. Onze vorderingen op korte termijn stegen met ca. 1,5 mio EUR tegenover boekjaar 2021. De overtollige liquiditeiten werden in 2022 afgebouwd, o.a. door vervroegde terugbetalingen van achtergestelde leningen op korte en lange termijn.

Tenslotte worden ook de resultaten van de **vzw Hefboom** ter informatieve titel beperkt toegelicht:

- Het boekjaar van de vzw wordt afgesloten met een winst van 3.099 €.
  - Toelage uit vzw Hefboomfonds aan vzw Hefboom
  - Lagere personeelskosten t.g.v langdurige zieke medewerkers, dit heeft impact op omzet en marge.
- Het resultaat van het boekjaar 2022 heeft het eigen vermogen van de vzw doen toenemen. Het bedraagt na resultaatverwerking 472.425 €.

Na de toelichting van de jaarrekening verleent de voorzitter het woord aan dhr. Kurt Vets van BV Mazars die toelichting geeft bij de uitgevoerde audit-werkzaamheden van de jaarrekening en het **verslag als commissaris**.

- Zowel de jaarrekening van cv Hefboom als vzw Hefboom geven een getrouw beeld van de financiële situatie op 31/12/2022
- Voor beide entiteiten werd een verslag zonder voorbehoud afgeleverd

Vragen en antwoorden:

De voorzitter nodigt de deelnemers uit om hun eventuele vragen en opmerkingen m.b.t. de besproken agendapunten te stellen.

In de vraagstelling komen o.a. volgende onderwerpen aan bod:

- Aandeelhouder Dhr Van Haever stelt de vraag in hoeverre Impulskredieten/microkredieten effectief zijn/hun doel bereiken voor kredietnemers en ze ook als dusdanig ondersteunen en niet naar mogelijke armoede kunnen leiden. Hierbij wordt verwezen naar de verschenen artikelen die vragen stellen bij de effectiviteit van microkredieten in het globale zuiden. Dhr. Vanwysberghe stelt dat microkredieten in ontwikkelingsregio's een andere finaliteit en aanpak hebben dan de microkredieten in West-Europa. Hij verwijst naar studies die hierover gevoerd werden alsook de aanpak van Hefboom om geen harde invorderingspraktijk toe te passen in geval van betalingsmoeilijkheden maar steeds naar oplossingen te zoeken samen met de kredietnemers zodat gedwongen uitwinning niet hoeft te gebeuren. Daarnaast vraagt Hefboom geen persoonlijke borgstelling van andere personen dan de kredietnemers om te voorkomen dat in geval van faling ook het sociale netwerk wordt aangetast.
Er volgen in de toekomst ook nog verdere studies naar de effectieve positieve en negatieve effecten van microkredieten in Europa. De voorzitter bevestigt dat dit effectief meer onderzoek vergt. Meer informatie hierover zal aan dhr. Van Haver bezorgd worden.
- Aandeelhouder Dhr. Dupon verwijst naar de vragen in een brief gestuurd voor de vergadering naar de directeur dhr. Vanwysberghe. Deze vragen betreffen o.a. de vraag aan de nieuwe voorzitter om zichzelf voor te stellen aan de vergadering, een vraag met betrekking tot de statutenwijziging, dewelke niet tijdens deze vergadering zal behandeld worden, alsook vragen met betrekking tot de spreekster mevr. Van Den Neste en VDK Bank die tijdens het informele deel van de vergadering na de algemene vergadering worden voorgelegd.

Stemming:

De voorzitter stelt vervolgens voor om over te gaan tot de stemming m.b.t. de statutaire agendapunten.

De leden van de AV dienen zich uit te spreken over volgende agendapunten:

- Goedkeuring van de jaarrekening 2022
- Resultaatsbestemming 2022
- Kwijting aan de bestuurders

- Kwijting aan de commissaris-revisor

➤ de jaarrekening m.b.t. 2022 wordt unaniem goedgekeurd

De voorzitter licht het voorstel van de Raad van Bestuur m.b.t. de resultaatsbestemming toe. De RvB stelt voor om pro-rata temporis een dividend uit te keren van 0,5%. (62.106 € in totaal) en het saldo van het te bestemmen resultaat over te dragen naar volgend boekjaar. De voorzitter wijst ook op de mogelijkheid om dividend af te staan ten bate van de werking van Hefboom.

- De resultaatsbestemming wordt unaniem goedgekeurd
- De kwijting aan de bestuurders wordt unaniem goedgekeurd
- De kwijting van de commissaris-revisor wordt unaniem goedgekeurd

Vervolgens licht dhr. Vanwysberghe de reden van de statutenwijzing toe en de verschillende aanpassingen. Zo moeten de statuten voor 2024 zijn aangepast aan de nieuwe vennootschapswetgeving 2019, is er de toevoeging van coöperatieve principes & waarden. Ook worden er bewoordingen aangepast zoals onbeschikbaar eigen vermogen, raad van beheer, Cv, enz. Is er de aanpassing van voorwerp & doel, een duidelijke beschrijving van bevoegdheden. Daarnaast zal er een vaste datum & plaats van de Algemene Vergadering worden opgenomen. Is er een update over de aanpassingen naar elektronische communicatie en naar voorwaarden CV – sociale onderneming. Tot slot is er ook een modernisering en aanpassing voor de werking van de kredietcomités (IR).

---

4. Vooruitzichten en beleidsopties

De voorzitter geeft het woord aan dhr. Vanwysberghe om de vooruitzichten m.b.t. de werking 2023 toe te lichten.

De Uitdagingen voor het lopende jaar 2023 worden kort opgesomd:

- Aandeelhouderswerving is een belangrijke actie voor het najaar van 2023.
- Het opzetten van een impactmeting (gerelateerd aan de aandeelhouderswerving) is een prioriteit
- Voor financiering zijn de aandachtspunten:
  - De realisatie van voldoende impuls kredieten (volume & financiering)
  - Reguliere financiering: het behalen van de Invest.EU borgstellingsmechanismen
  - Rentewijzigingen: hoe hierop inzetten
- Dienstverlening: de uitwerking van vzw-ondersteuning
- Consultancy: de uitbouw van ons netwerk consultants & prospectie-inspanningen intensifiëren

Daarnaast is er vanuit de raad van bestuur ook een strategie 2021-2025 goedgekeurd met als prioriteiten het versterken van coöperatieve basis, Hefboom als netwerkorganisatie en de ondersteuning van de werking. Voor de coöperanten en fondsenwerving willen we een gezonde aangroei van geïnvesteerde middelen noodzakelijk om de organisatie lange termijn rendabel te houden.

We streven gemiddeld naar een aangroei van 750.000€/jaar aan kapitaal of lange termijn-middelen. Het verbreden en vernieuwen van coöperantenbasis is noodzakelijk. We wensen een grotere betrokkenheid van de coöperanten bij de werking.

De strategische doelstellingen (in oranje de prioriteiten voor 2023) worden overlopen:

SD1: **aangroei kapitaal coöperatie & focus op rendabiliteit**
SD2: **naamsbekendheid verbeteren voor ruimer draagvlak**
SD3: we zijn een lerende organisatie

<u>Financiering</u>	<u>Consultancy</u>	<u>Dienstverlening & communicatie</u>
SD1: een referentie voor impactfinanciering SD2: voldoende schaal voor kostenefficiënte financiering	SD1: vraag- & aanbodgericht advies met focus op zakelijk/financieel aanbod SD2: veerkrachtige netwerkorganisatie SD3: balans KT/LT-opdrachten	SD1: n°1 partner CVs & vzw's administratief-technisch beleid SD2: preferente partner voor communicatie met coöperanten van CVs

Varia

Er worden door de aanwezigen geen verdere variapunten ter bespreking aangehaald.

De voorzitter dankt de aanwezigen en sluit de vergadering om 12u05.

BIJLAGEN: aanwezigheidslijst

Gedaan te Brussel, 17 juni 2023

De voorzitter
Patrick Develtere

De secretaris
John Vanwynsberghe

De stemopnemers

Bruno Tordeur

Wald Janssens